

Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten
eerste kamer

Openbare zitting van 16 februari 2021

Dossiernummer TB-0239-2020

In de zaak van:

De heer **X**
in persoon verschijnend, en met als raadsman, meester Y

spreekt de Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten de volgende beslissing uit:

Tenlasteleggingen:

1.

Dhr. X werd voor de tuchtraad voor advocaten van de ordes van het rechtsgebied van het hof van beroep te Gent vervolgd voor de volgende feiten en tenlasteleggingen:

“ 1.

In het kader van gerechtelijke mandaten, met name als schuldbemiddelaar in diverse dossier van collectieve schuldenregeling en als bewindvoerder in diverse dossiers, gelden die toebehoorden aan de pupillen/cliënten, te hebben onttrokken en deze gelden te hebben aangewend om persoonlijke schulden te betalen of schulden van de voetbalclub waarvan hij voorzitter was, in de periode van januari 2008 tot april 2017, met name:

- *een bedrag van 116.223,75 € van mevrouw A*
- *een bedrag van 18.895,00 € van de heer B*
- *een bedrag van 16.960,00 € van de heer C*
- *een nog ongekend bedrag (1 € provisioneel) van de heer D*
- *een bedrag van 75.807,08 € van mevrouw E*

Bij vonnis van de Correctionele Rechtbank West-Vlaanderen, afdeling Brugge dd. 13/01/2020 voor deze feiten te zijn veroordeeld tot een gevangenisstraf van 18 maanden, waarvan 12 maanden met uitstel gedurende een termijn van 5 jaar - vonnis dat in kracht van gewijsde is getreden.

2.

Geen gevolg gegeven te hebben aan verzoeken tot afgifte van dossiers, uitnodigingen om gehoord te worden, verzoeken tot afgifte van stukken vanwege de stafhouder (of de aangestelde van de stafhouder) o.m. de dato 21/03/2017, 11/04/2017, 28/04/2017, 03/05/2017, 08/05/2017, 18/05/2017, 13/07/2017, 10/08/2017.”

Bestreden beslissing van de Tuchtraad van 14.10.2020:

2.

De tuchtraad besliste als volgt:

“Verklaart de tuchtvervolgning toelaatbaar;

*Verklaart de feiten bewezen en legt de heer X de tuchtsanctie van **schraping** op;”*

Hoger beroep van dhr. X:

3.

Voorvoemde beslissing van 14 oktober 2020 werd aan Dhr. X meegedeeld per aangetekende brief van 15.10.2020.

Met een aangetekend schrijven van 28.10.2020 werd door de advocaat van dhr. X hoger beroep aangetekend tegen de beslissing van 14.10.2020.

Beoordeling:

Wat de procedure betreft:

4.

Het hoger beroep werd regelmatig naar vorm en termijn aangetekend en is ontvankelijk.

Er werd geen tegenberoep aangetekend.

Wat de samenstelling van de tuchtraad bij de bestreden beslissing betreft:

5.

Dhr. X houdt in eerste instantie voor dat de tuchtraad “partijdig” was samengesteld.

Hij verwijst hierbij naar het feit dat mr. Y assessor was in de tuchtraad, terwijl deze zelfde advocaat ook één van de opvolgende schuldbemiddelaars was in de dossiers collectieve schuldenregeling waarin dhr. X onregelmatige overschrijvingen van gelden deed.

Mr. Y was dhr. X immers opgevolgd als schuldbemiddelaar in het CSR-dossier van F, terwijl dhr. X voor de strafrechter niet alleen vervolgd werd inzake de dossiers A, B, C, D en E, maar ook inzake het dossier van F (met een nadeel voor die laatste van slechts 200 euro).

Dhr. X houdt voor dat mr. Y gehoord werd inzake de onttrekking van de gelden van de heer F, maar dat zij zich geen burgerlijke partij had gesteld, mogelijk omdat het onttrokken bedrag te klein was.

Alleszins wijst dhr. X erop dat niet voldaan is aan de vereisten van onpartijdigheid van de rechter, nu mr. Y, die klachten formuleerde m.b.t. deze feiten, deel uitmaakte van de tuchtraad.

6.

De tuchtraad van beroep stelt vast dat het tuchtrechtelijk onderzoek gestart werd op 03.10.2017, bij brief van de stafhouder, waarin op de eerste pagina (als derde opgesomd schuldbemiddelingsdossier) werd opgegeven:

“... AR. ... F

Mr. Y werd aangesteld als opvolgende schuldbemiddelaar. Zij liet op 19 juli jl. weten geen enkele reactie te hebben gekregen van U op haar mails en haar aangetekend schrijven...”

In het tuchtverhoor van 16.10.2017 verklaarde dhr. X nog dat er volgens hem in het dossier F geen financiële verschuivingen zijn geweest (verhoor, p. 5de antwoord).

Uit het tuchtdossier blijkt dat de rechter in de arbeidsrechtbank, mevrouw Z, reeds bij mail van 07.09.2017 aan de stafhouder liet weten dat *“Mer Y liet weten op 19 juli jl. geen enkele reactie te hebben gekregen van mer X op haar mails en aangetekend schrijven.”*

Uit het correctioneel vonnis van 13.01.2020 blijkt dat dhr. X vervolgd werd én veroordeeld werd voor de onttrekking/verduistering van 200 euro ten nadele van F (A.1 tot A.6 bewezen, zie vonnis, p. 10) en dat het eventueel burgerlijk belang van F werd aangehouden.

7.

Een rechtscollege moet onpartijdig zijn, in welk beginsel is inbegrepen dat ook de klaarblijkelijke schijn van partijdigheid dient vermeden te worden (art. 6 E.V.R.M.). Dit beginsel is van toepassing op alle rechtscolleges en dus ook op de tuchtraad van advocaten.

Dit beginsel van onpartijdigheid van de rechtbank raakt de openbare orde en kan thans voor het eerst worden opgeworpen, zelfs nu dhr. X voor de tuchtraad geen wrakingsverzoek neerlegde.

Het algemeen rechtsbeginsel volgens hetwelk een rechter onpartijdig moet zijn, wordt miskend wanneer de beslissing mede wordt gewezen door een rechter van wie terecht kan worden gevreesd dat hij/zij niet de waarborgen van onpartijdigheid biedt waarop de justitiabele recht heeft; zulks is het geval wanneer één of meer leden, die hebben deelgenomen aan de beslissing van een tuchtraad van advocaten waarbij aan een advocaat een tuchtsanctie is opgelegd, zelf klager is geweest omtrent het in gebreke blijven van die gesanctioneerde advocaat m.b.t. de verdachte feiten.

Hoger werd reeds aangehaald dat mr. Y zelf bij de arbeidsrechtbank geklaagd heeft over het in gebreke blijven van dhr. X, zodat het principe van onpartijdigheid in casu werd miskend doordat mr. Y in de tuchtraad zetelde die de bestreden beslissing uitvaardigde.

Deze miskening van het beginsel van onpartijdigheid heeft de nietigheid van de bestreden beslissing tot gevolg.

De nietigheid van de bestreden beslissing heeft evenwel niet tot gevolg dat de tuchtvoordering onontvankelijk zou zijn, zoals dhr. X lijkt voor te houden, maar enkel dat de tuchtraad van beroep de zaak thans ab initio opnieuw moet onderzoeken en er zich over moet uitspreken.

Wat de verjaring van de tuchtvordering betreft:

8.

Art. 474 Ger. W. luidt als volgt:

“Op straffe van verjaring wordt de tuchtprocedure ingesteld binnen twaalf maanden te rekenen van de kennisneming van de feiten door de tuchtrechtelijke autoriteit die bevoegd is om die procedure op gang te brengen.”

Deze bepaling heeft betrekking op het instellen van het tuchtonderzoek, en niet op het voeren van de tuchtrechtelijke procedure. De tuchtvordering zelf verjaart immers niet.

In casu volstaat het dan ook, maar is het wel noodzakelijk, dat het tuchtonderzoek werd opgestart binnen de twaalf maanden nadat de stafhouder kennis kreeg van de feiten waarop de tucht betrekking heeft.

De aanvangsdatum van deze termijn van twaalf maanden is de datum van de werkelijke kennisname van de feiten door de stafhouder en deze termijn blijft lopen tot de start van het onderzoek (dat is niet noodzakelijk dezelfde dag als de dag waarvan sprake in art. 458, §1, 2de lid, Ger. W.: het is immers mogelijk dat het op de hoogte brengen waarvan sprake in dit artikel een aantal dagen later gebeurt dan de daadwerkelijke start van het tuchtonderzoek).

9.

In casu blijkt dat de stafhouder via een mail van 07.09.2017 van de rechter in de arbeidsrechtbank, mevrouw Z, op de hoogte werd gesteld van de feiten, minstens van de gesignaleerde nalatigheden van dhr. X.

Reeds op 03.10.2017 werd het tuchtrechtelijk onderzoek opgestart door de stafhouder (zie zijn brief van dezelfde datum aan dhr. X).

Uit geen enkel gegeven blijkt dat de stafhouder langer dan 12 maanden vóór 03.10.2017 op de hoogte was van de feiten waarvoor de tuchtvervolgning werd opgestart.

De tuchtvordering is niet verjaard.

10.

De feiten zelf worden niet betwist door dhr. X, die voor deze zelfde feiten overigens ook strafrechtelijk veroordeeld werd.

Non bis in idem?

11.

Het algemeen rechtsbeginsel “*non bis in idem*”, dat ook wordt gewaarborgd door art. 4, eerste lid, zevende aanvullend protocol EVRM, staat er niet aan in de weg dat een persoon voor eenzelfde feit strafrechtelijk wordt vervolgd of veroordeeld en tevens het voorwerp uit-

maakt van een tuchtprocedure, wanneer die tuchtprocedure niet de kenmerken vertoont van een "*strafrechtelijke procedure*" in de zin van dat art. 4, eerste lid.

De criteria om de tuchtrechtelijk gesanctioneerde feiten te vervolgen betreffen de eer van de Orde en de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid, die aan het beroep van advocaat ten grondslag liggen en een behoorlijke beroepsuitoefening moeten waarborgen, en deze criteria zijn niet strafrechtelijk van aard.

De tuchtvervolgning voor een persoon die op ernstige wijze is tekortgekomen aan voornoemde criteria, betreft niet alle burgers, maar richt zich slechts tot de beperkte categorie van de advocaten, hetgeen duidt op de tuchtrechtelijke aard van de sanctie.

Hoewel de schrapping van het tableau de zwaarste tuchtrechtelijke maatregel is – maar de enige die het mogelijk maakt aan een persoon te verbieden nog langer het beroep van advocaat uit te oefenen – betreft deze sanctie een kenmerkende sanctie voor een ernstig tuchtvergriep die niet kan worden verward met een strafrechtelijke sanctie. Ze kan in casu niet worden beschouwd als een "*straf*" in de zin van artikel 6 EVRM.

De vraag of de bewaking van de eer van de Orde en de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid het nog toestaan dat een bepaalde persoon het beroep van advocaat nog langer mag blijven uitoefenen ressorteert overigens niet onder de bevoegdheid van de strafrechter, maar het oordeel over deze kwestie is voorbehouden aan de tuchtrechter.

De art. 4.1 van Protocol nr. 7 bij het EVRM en 14.7 BUPO, alsook het algemeen rechtsbeginsel "*non bis in idem*" verzetten zich in casu niet tegen een tuchtprocedure na de eerdere strafvervolgning. Het feit dat dhr. X ondertussen is weggelaten van de balie doet hieraan geen afbreuk. De tuchtraad is overigens bevoegd om uitspraak te doen over tuchtrechtelijke vervolgingen die ingesteld zijn wegens feiten gepleegd vóór de beslissing waarbij de advocaat van het tableau is weggelaten, indien het onderzoek uiterlijk één jaar na die beslissing is ingesteld (art. 469, eerste lid Ger. W.). Huidige zaak voldoet aan deze voorwaarden.

Besluit wat de grond van de zaak betreft:

12.

De tuchtraad van beroep oordeelt op grond van hoger vermelde motivering betreffende de feiten, waaronder het gegeven dat dhr. X de feiten zelf niet betwist, en onder verwijzing naar het vonnis van de strafrechter van 13.01.2020, dat de tenlasteleggingen bewezen zijn.

Wat de sanctie betreft:

13.

De tuchtraad van beroep is van oordeel dat in casu de zwaarste tuchtsanctie, namelijk de schrapping, moet worden uitgesproken.

De voorliggende feiten zijn bijzonder ernstig en schenden het vertrouwen dat in advocaten

moet kunnen gesteld worden.

Het staat vast dat dhr. X vele bedragen heeft ingehouden ten nadele van de cliënten in collectieve schuldenregeling en heeft aangewend ter ondersteuning van een voetbalvereniging waarvan hij voorzitter was. Het is daarbij niet relevant dat niet bewezen is dat dhr. X zichzelf verrijkt heeft, of zich enkel indirect een voordeel heeft verschaft.

De tuchtraad van beroep tilt bijzonder zwaar aan deze ernstige tekortkoming op de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid die aan het beroep van advocaat ten grondslag liggen en een behoorlijke beroepsuitoefening moeten waarborgen.

Er kan niet anders dan vastgesteld worden dat dhr. X door deze feiten ernstig tekortgekomen is aan de rechtschapenheid die van elke advocaat wordt verwacht en het vertrouwen van de rechtbank, de maatschappij en de schuldenaars en schuldeisers in de schuldbemiddelingsdossiers ernstig heeft geschonden. De vaststelling van deze ernstige tekortkomingen aan de meest fundamentele verplichtingen van het beroep van advocaat doet de tuchtraad van beroep besluiten de tuchtsanctie van de schrapping uit te spreken.

Wat de redelijke termijn betreft:

14.

De tuchtraad van beroep stelt vast dat de tuchtrechtelijke overheid er in casu voor geopteerd heeft om, na de tijdige start van het tuchtonderzoek, de afhandeling van de strafrechtelijke procedure per 13.01.2020 af te wachten alvorens dhr. X op 03.04.2020 naar de tuchtraad te verwijzen.

Tevens staat vast dat dhr. X geen volledige bekentenissen had afgelegd tijdens zijn verhoor in het tuchtonderzoek. Zo verklaarde hij bv. in het tuchtverhoor van 16.10.2017 nog dat er volgens hem in het dossier F geen financiële verschuivingen zijn geweest (verhoor, p. 5de antwoord), terwijl uit het correctioneel vonnis het tegendeel blijkt.

De tuchtraad van beroep stelt vast dat het in dergelijke situatie niet verboden was om – mits een tijdige start van het tuchtonderzoek – volledige zekerheid te bekomen over het geheel der feiten, en dus de afloop van het strafonderzoek af te wachten.

Dit strafonderzoek is, gelet op de veelheid der feiten, binnen een normale en redelijke termijn beëindigd en vrijwel onmiddellijk na het in kracht van gewijsde treden van het strafvonnis werd de tuchtvervolging verdergezet.

In de gegeven omstandigheden is er geen sprake van enige overschrijding van de redelijke termijn.

BESLISSING VAN DE TUCHTRAAD VAN BEROEP VOOR ADVOCATEN:

De rechtspleging verliep in overeenstemming met de wet van 15 juni 1935 op het gebruik van de taal in gerechtszaken.

Advocaat-generaal P. Vanwalleghem gaf omwille van de omstandigheden van de zaak mondeling ter terechtzitting advies, en de advocaat van dhr. X heeft daarop kunnen repliceren.

De tuchtraad van beroep verklaart het hoger beroep ontvankelijk maar slechts zeer gedeeltelijk gegrond;

De tuchtraad van beroep verklaart de bestreden beslissing nietig gelet op de samenstelling van de tuchtraad, en opnieuw rechtdoende:

De tuchtraad van beroep verklaart de tenlasteleggingen bewezen en legt de sanctie op van de **schraping van dhr. X van het tableau**;

De kosten worden ten laste gelegd van de heer X, en deze kosten worden in casu, overeenkomstig art. 460, laatste lid, Ger. W., begroot op nihil.

Hebben deelgenomen aan de behandeling en de beraadslaging:

R. Hobin, voorzitter, en de assessoren I. Derde, A. De Visscher, D. Peeters en P. De Jaegere

I. Derde

A. De Visscher

D. Peeters

P. De Jaegere

Waren aanwezig bij de uitspraak:

De heer Rob Hobin, voorzitter
mr. Ludwig Evens, secretaris

L. Evens

R. Hobin